

FIŽOLČEK KLEMEN

oživi zapuščeni vrt

Biba Jamnik Vidic
Andrejka Čufer

Zgodba,
ki še otroke
posadi na vrt

Klemenu so se uresničile sanje. Z bratci in sestricami bodo zrasli v visoke rastline in oživili Juretov vrt! Dežne kaplje so Klemenov trebušček sčasoma tako napele, da mu je začela pokati lupina.

»Potem pa mi bo še sonček pomagal pognati koreninice. Juhu, vrtna zabava je tu!«

Ko se je Jure vrnil na babičin vrt, je opazil, da so fižolčki že dodobra vzkli.

Skopal je plitve jamice, vanje nasul po nekaj fižolčkov, jih pokril s prstjo in jih zalil. Kmalu so na plano pokukala stebelca z listki, ki so bila vsak dan večja.

Proti koncu maja so rastlinice Juretu segale že čez kolena. Ljubeče jih je zalival, po babičino: samo po zemlji, nič po listih.

Spomnil se je, da jim je babica za oporo v zemljo zapičila dolge lesene palice, fižolovke. Tako je storil tudi sam. Potem je opazoval ovijanje poganjkov in se čudil:

»Kako se vsi poganjki dogovorijo, da se ovijajo v isto smer?«

Vsak fižol ima v sebi zapisana enaka navodila, da se okoli opore vedno ovija v nasprotni smeri od urinega kazalca.

ČUDEŽ ŽIVLJENJA

Nato se pokažeta dva mesnata klična lista ...

Ko počí lupina, najprej pokuka na dan tanka koreninica, ki se obrne k tlom.

... ki se razpreta, in vmes požene fižolovo steblo.

Koreninica zraste v močno korenino. Razveja se globoko v tla, kjer bo vedno našla nekaj vode.

Kaj vse ti veš!

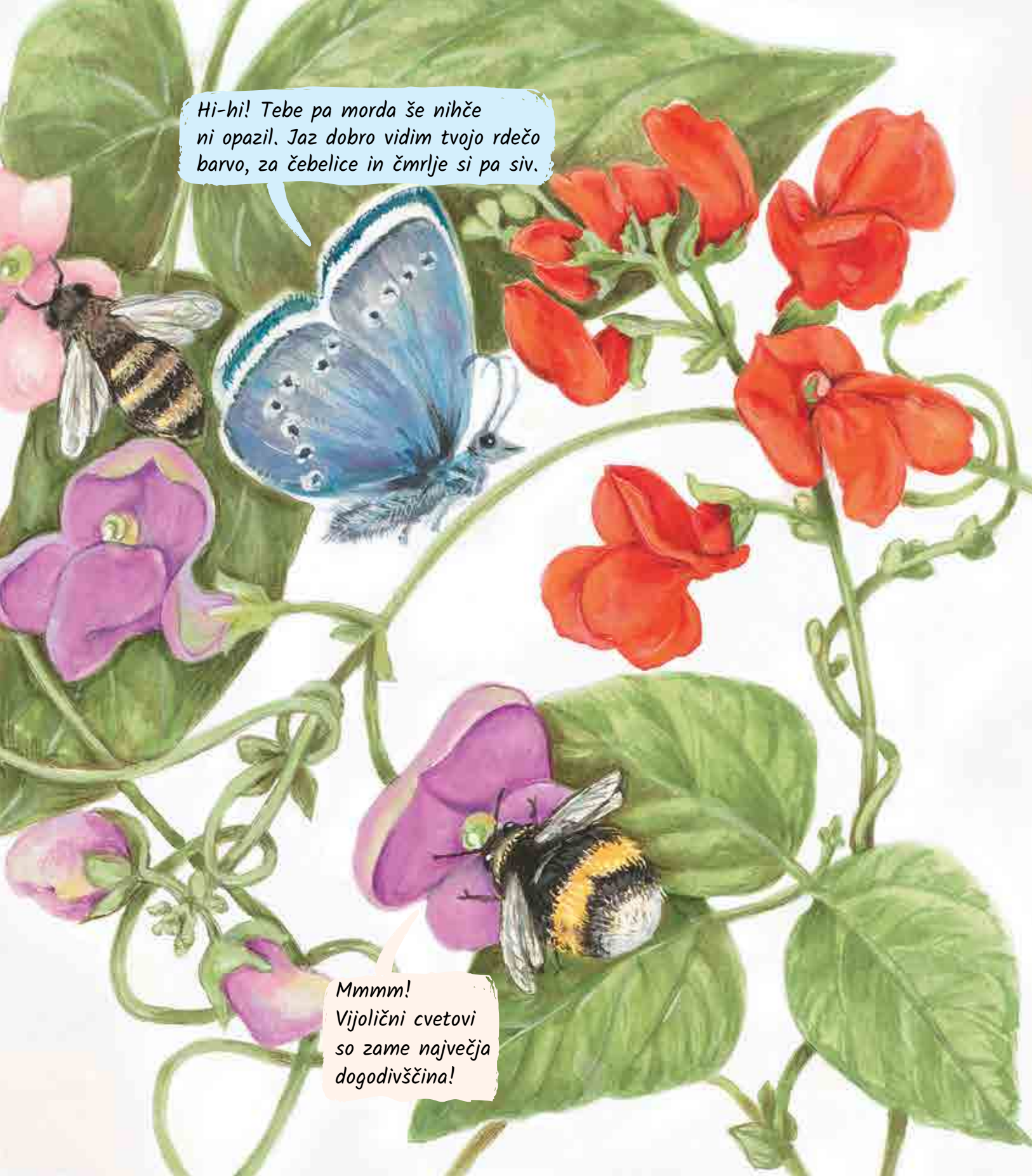
Mmmmmm!
Kako lepo dišiš!

Te je že obiskala
čebelica?

Prišla, popila
in se zahvalila.

Klemen je rasel in rasel. Nekega julijskega jutra je odprl svoje cvetove in se razgledal ... Vsenaokoli so cveteli bratci in sestrice v beli, roza, vijolični in rdeči barvi.

Fižoli so obračali svoje cvetove in občudovali drug drugega. Bili so veseli, saj je bil prav zaradi vsakega od njih vrt iz dneva v dan bolj pisan in živahen.

Hi-hi! Tebe pa morda še nihče
ni opazil. Jaz dobro vidim tvojo rdečo
barvo, za čebelice in čmrlje si pa siv.

Mmmm!
Vijolični cvetovi
so zame največja
dogodivščina!

Jure se je s svojim rdečim kolesom vsak dan pripeljal na cvetoči vrt.

Marljivo je negoval rastline, ki so rasle iz babičinih semen.

Ob koncu poletja je bil vrt tako čudovit, da sta Juretova mamica in očka sklenila, da bodo od zdaj naprej živeli v babičini hiši. Uživali bodo med rastlinami, zjutraj pa jih bo prebujalo ptičje petje.

Družinski vrt je tako obilno obrodil, da so lahko zelenjavo že tisto poletje prodajali tudi ljudem iz mesta.

Prijatelji in obiskovalci so radi posedali na babičini klopi. Ob pogledu na vrt so globoko zadihali in uživali v zvokih in prizorih narave.

To je bil zdaj najlepši vrt daleč naokoli.

Zdravo!

Za radovedne

Na vrtu življenje ves čas kroži. Kar je za nekoga organski odpadke, je za kompost dragocena surovina.

Zato izkušeni vrtnarji skrbijo za kompostni kup, kjer znova uporabijo, kar na vrtu ni užitnega. Rahel, temen kompost odlično nahrani rastline. Nastane s pomočjo deževnikov. Ti veselo pomljaskajo vse odpadke, ki jih zmečemo na kup.

Na kompost sodijo listje, pokošena trava, razni olupki in drugi organski odpadki. Tudi stebela in korenine rastlin, ki jeseni ostanejo na gredicah.

Na kompost raje ne meči
rastlin z zreliimi semeni.
Na primer kopriv ali zrele
trave. Včasih pa se na njem
lahko znajdejo semena lanskih
buč ali paradižnikov.
Takrat se zgodi presenečenje!
Zelenjava zraste sama od sebe,
na nepričakovanem mestu.

Tudi Jure vrt gnoji s kompostom, da so
rastline bolj zdrave in rodovitne. Fižol pa ga
ne potrebuje, saj mu bakterije na koreninah
same pripravljajo hrano kar iz zraka.
Zato fižol najbolj uživa v rahli vlažni zemlji,
obsijan z veliko sonca.

Kompostni kup je res skriti zaklad
vsakega vrta. Vrtnarji mu pravijo
tudi črno zlato.

Od kod se je vzel fižol?

Fižol so prvi gojili ameriški staroselci. Ob koncu 15. stoletja ga je Krištof Kolumb, pomorščak in raziskovalec, iz Južne Amerike pripeljal tudi v Evropo. Pred tem so v naših krajih kuhali bob in grah. Bob je fižolov sorodnik. A je fižol hitro postal bolj priljubljen. Gospodinje so tekmovale, katera bo posadila boljšo sorto in iz nje skuhala okusnejšo jed.

Ena odlična iz naših krajev ima prav smešno ime – matevž. Vprašaj prijatelje, če so že pojedli krožnik matevža. Ga morda znajo celo skuhati?

Fižolova semena so ljudje že od nekdaj radi podarjali in si jih izmenjevali. Tako so fižolova zrna naši predniki sejali tudi v najbolj oddaljenih vasicah. In potešil je marsikateri lačen želodček!

Slovenski pregovor pravi:

“Reci bobu bob.”

*To pomeni:
povej po resnici,
brez olepševanja.*

Sorte fižola

Fižola je več sort. Nekatere zrastejo zelo visoko, tudi več metrov. Take za svojo rast potrebujejo oporo, po kateri se ovijejo. Druge pa zrastejo le okrog pol metra v višino. Takim rečemo nizki fižol.

Različne sorte fižola imajo stroke različnih barv in oblik. Lahko so rumeni, zeleni, vijolični, pisani, v prerezu okrogli, ploščati ...

Nekateri stroki imajo po sredini žilavo nitko, zato teh strokov ne uživamo. Iz teh sort jeseni izluščimo zrela zrna za seme in za kuho.

Ali veš, da v resnici obstaja fižol, ki mu je ime Klemen?

Ima okusne stroke brez nitk, zato jemo celega in mu rečemo stročji fižol. Lahko pa ga pustimo dozoreti in skuhamo njegova okusna zrna sivorjave barve.

